כשהוא אומר שה הרי שה אמור הא מה אני

אף כל קדוש בבכורה. ולא מתרבי מדרשא אלא חמור הלכך מה

היה לך להביא שלא נכתב חמור להכי כתב חמור דע"כ כלל ופרט (ג)

לשאר דברים אתי: והכל בכלל. חיים דמשמע לרבות כל בעלי

חיים למה לי: מי כתיב שור. ברישה

והדר גניבה דהוה ליה פרט וכלל

דנימא הכל בכלל דנעשה כלל מוסיף

על הפרט גניבה ושור כתיב דהוה

ליה כלל ופרט ושור אין מידי אחרינא

לא: וכי מימא אילו נאמר קאמר. אילו

נאמר שור ברישא והדר גניבה לא

היה לריך לכתוב יותר ולמה לא נכתב כן: אילו נאמר שור וגניבה.

בתמיה. הא ודאי ה"ל פרט וכלל

ושפיר קשיא לי' ומאי אילו כן קמהדר

ליה: אלא כדכתיב קאמרי. בתמי׳.

גניבה ושור הא הוה ליה כלל ופרט

ומאי הכל בכלל דקא קשי׳ לי׳ ומאי

מה הפרט מפורש דמהדר ליה הא

כלל ופרט לא מרבי מידי: אחיים

סמיך. גניבה דה"ל כללא קמא סמיך

ליה אחיים דהוי כללא בתרא ודריש

בכלל ופרט וכלל וסיפא דקתני

ויאמר גניבה שור ושה וחמור והכל

בכלל הואיל ואחיים סמיך ליה מאי

השיא לי׳ הא טפי לא כתיב אם המלא

תמצא קשיא ליה כדאמר במסקנא

ומיהו אפסקיה גמרא למילתי׳ דרבא

בפרכי אחריתי ולא שבק לאסוקיה

למילמי׳: והא לא דמי כללא בסרא.

דלא כייל אלא בעלי חיים לכללא

קמא דמשמע כל דבר: הא הנא

דבי רבי ישמעאל. בשילהי אלו טריפותם:

והכי קח קשיח ליה. לתנח דבי

חזקיה בסיפא דמילתא: אם המצא

תמלא. דמשמע ריבויי למה לי. והשת׳

קא מפרש לה רבא לכולא מתני׳:

הכל בכלל. דמתרבי כל כעין הפרט

דבר המטלטל וגופו ממון: הא מה

אני מקיים גניבה. דדרשינן בכלל

ופרט לרבות כל דבר: יאמר גניבה

ושור ושה וחמור וחיים והכל בכלל.

אם המנא תמנא ל"ל ומשני אילו כן

הייתי אומר אף כל ב"ח להכי

אינטריך אם המנא תמנא למימר

דלאו מגניבה וחיים דרשינהו לכלל

אלא מאם המצא תמצא ושדינהו לכל הני פרטי בינייהו כדמפרש לקמן [ע"ב]:

הדר פריך תנא דבי חזקיה מה יש

לך להביה שהר ב"ה כשהוה הומר

חיים הרי בעלי חיים אמור. כלומר

מקרא בהדיא נפקי ולאו מכלל ופרט

הלכך מה אני מקיים כלל ופרט לרבות

כל דבר ואכתי המלא תמלא למה

לי. והכי מסקנא דתנא דבי חזקיה:

רבינו חננאל

אמר מר יאמר שור וגניבה. מקשינן עליה מי כתיב

קרא הכי, קרא הכי הוא דכתי׳ אם המצא תמצא

בידו הגניבה משור עד

חמור עד שה חיים שנים

יומה עו שה היים שנים ישלם. וכי תימא הכי קאמ׳ אלו נאמר שור וגניבה אלו נאמר

א) [בעלי חיים], ב) זבחים ד: ח: חולין סו. [כריתות כא.], ג) [חולין סו.], ד) וא״כ אינו יכול לומר הצד מחילופי גרסאות. ב) ותימה למיכופי גל פטומן של יתימים דלא היי לריך לומי דברה וכוי דמבעי ליה לכדתניי כו' ולימוד דהמנה המלא או תמלא חמלא לא משמע ליה וכדפירשו התוספות לקמן. העתק מחילופי גרסאות,

הגהות הב"ח

(**ה**) גב' מה יש לו להביא שה: (ב) שם כשהוא אומר חיים הרי בעלי חיים: (ג) רש"י ד"ה כל וכו׳ כלל ופרט לשחר: (ד) תום׳ ד"ה יאמר וכו' ולא יהא אלא פרט: (ה) בא"ד מתיישב לפי' ר"י וכו' למימר שיהיה הכל בכלל חיים מאי קמשני וכו׳ והא מכח פרטות בא לרבות בכלל חיים אפינו לאו:

לרבות שאר דברים. כל הני: אינו כן. לשון חשובת שאילה הן: בשהוא אומר שה בו'. אף על גב דחמור כתיב ברישא נקט כי האי גווגא משום דהכי מסיק מילמיה שפיר: יאמר גניבה ושור וחיים והכל בכלל. שאל הר"ר אשר מלוני"ל את ר"י היכי ס"ד דמגניבה שור וחיים מרבינן כל דבר

ולא (ד) יהיה אלא פרט וכלל דלא הוה מרבינו מיניה אלא ב״ח והשתא בעי לרבויי בכלל ופרט וכלל טפי ממאי דמשמע כללא בתרא והשיב לו ר"י כיון דלא מסיק אכתי אדעתיה לד קדושה בבכורות וקרב לגבי מזבח ח"כ חם נאמר מה הפרט מפורש בעלי חיים נמצא שאין כלום בכלל בתרא דחיים יותר מכעין הפרט והואיל וכן הוא אית לן למימר דחיים כלל הוא להיות משמע כל דבר כמו גניבה באם אינו ענין לחיים ממש תניהו לענין כל דבר או נפרש חיים לשון חשיבות כמו אחייה לקרן כעין שגנב דלקמן ולהכי קאמר והכל בכלל דאם לא בא לרבות מכעין הפרט אלא בעלי חיים לא יכתוב שום פרט אלא גניבה וחיים וליהוי גניבה כלל וחיים פרט ונ"מ בעלי חיים והא דפריך הא לא דמיא כללא בתרא לכללא קמא אע"ג ודפרישיתו דחיים משמע כל דבר כמו כלל דגניבה מ"מ הואיל ומשמעות פשט שלהן אין שוה אין לעשות כלל ופרט וכלל מהם ומשני ה״א קרב לגבי מזבח אין וכלל חיים כמשמעותיה ומכעין הפרט אנו ממעטינן שאר ב״ח שאין קריבין לגבי מזבח כמו בכל מקום דכעין הפרט אתא למעוטי מכללא בתרא והכל מתיישב (ס) כפי׳ ר״י אך האחרון דקאמר יאמר גניבה שור ושה וחמור וחיים והכל בכלל דכיון דמכח פרטי בעי למימר שיהיה הכל בכלל מאי קמשני אילו כן הייתי אומר מה הפרט מפורש בעלי חיים והא מכח פרטות בא לרבות אפי׳ לאו בעלי חיים ואור״י דהמתרך לא הבין דברי המקשן וחוזר ומקשה לו אותה קושיא עלמה ומפרש לבריו ואין נראה דאין זו סוגיית הגמ' אלא תנא אחד הוא ששואל ומשיב לעצמו לכך נראה לפרש דהתנא לרווחא דמילתא בא לפרש דאפילו תאמר שאין חילוק בין ב״ח לשחין בעלי חיים ולח ממעטינן מחיים דלאו ב״ח אפ״ה מפרטא דשור לא תרבה כל דבר המטלטל וגופו ממון ותקשה לך המנא ממנא ל"ל דהא לא מרבינן מפרטא דשור אלא דבר

מקיים גניבה לרבות כל דבר יאמר שור שה וגניבה והכל בכלל אילו כך הייתי אומר מה הפרט מפורש דבר הקדוש בבכורה אף כל דבר הקדוש בבכורה מה יש לך להביא חמור כשהוא אומר חמור הרי חמור אמור הא מה אני מקיים גניבה לרבות כל דבר יאמר שור וחמור שה וגניבה והכל בכלל אילו כך הייתי אומר מה הפרט מפורש בעלי חיים אף כל ב"ח מה יש לך להביא שאר בעלי חיים כשהוא אומר חיים הרי יחיים אמור הא מה אני מקיים גניבה לרבות כל דבר אמר מר יאמר שור וגניבה מי כתיב שור וגניבה גניבה ושור הוא דכתיב וכי תימא אילו נאמר קאמר אילו נאמר שור וגניבה ומי מצית אמרת מה הפרט מפורש הוה שור פרט וגניבה כלל פרט וכלל געשה כלל מוסיף על הפרט ואיתרבו להו כל מילי אלא כדכתיב קאמרי גניבה ושור מי מצית אמרת הכל בכלל או מה הפרט מפורש הוה ליה גניבה כלל ושור פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט שור אין מידי אחרינא לא אמר רבא תנא אחיים קא סמיך ליה וכלל ופרט וכלל קא"ל והא לא דמי כללא בתרא לכללא קמא הא תנא ידבי רבי ישמעאל הוא דכה"ג דריש כללי ופרטי וחכי קא קשיא ליה אם המצא תמצא למה לי יאמר שור וגניבה וחיים והכל בכלל אילו כן הייתי אומר מה הפרט מפורש דבר הקרב לגבי מזבח אף כל הקרב לגבי מזבח מה יש 6 להביא שה כשהוא אומר שה הרי שה אמור הא מה אני מקיים גניבה לרבות כל דבר יאמר גניבה ושור ושה וחיים והכל בכלל אילו כן הייתי אומר מה הפרט מפורש דבר הקדוש בבכורה אף כל דבר הקדוש בבכורה מה יש לך להביא חמור כשהוא אומר חמור] הרי חמור אמור הא מה אני מקיים גניבה לרבות כל דבר יאמר גניבה ושור ושה וחמור וחיים והכל בכלל אילו כן הייתי אומר מה הפרט מפורש בעלי חיים אף כל ב"ח מה יש לך להביא שאר ב"ח כשהוא אומר חיים הרי (כי חיים אמור הא מה אני מקיים גניבה לרבות כל דבר אם המצא תמצא ל"ל

הקרב לגבי מזבח ומסיק ויאמר אי גניבה ושור וחמור שה וחיים והכל בכלל וא"כ המלא תמלא למה לי ומשני אילו כן הייתי אומר מה

הפרט מפורש ב"ח עתה שאין מולא טעם אחר מחלק בין בעלי 76 חיים לשאין בעלי חיים אבל בתחלה שהיו לו טעמים אחרים לא חושש אם לא נחלק והשתא אינטריך המנא תמנא לרבות שאין בעלי חיים ופריך מה יש לך להביא בעלי חיים כשהוא אומר חיים הרי חיים אמור ולמה לי כל הני פרטי הא מה אני מקיים גניבה פירוש כלל ופרט וכלל לרבות כל דבר ועוד שאלו דאמאי הוצרך לומר מה הפרט מפורש ב"ח ה"ל למימר אילו כן הייתי אומר מה הפרט מפורש דבר שנבלתו מטמא לאחויי עופות טהורים ולא הוי מצי לאקשויי תו כשהוא אומר חיים הרי חיים אמור כו' ושפיר איצטריך המצא תמצא ואור"י דסובר זה התנא שאין לנו לתלות זה הדבר בלד טומאה סיון שטומאה חלוקה יותר מדאי שזה במגע ובמשא וזה בבית הבליעה דוקא ועוד שאלו למה ליה לרבא למימר דאם המצא חמצא קא קשיא ליה וצריך להפוך דברי הברייתא ולומר גניבה ושור לימא דחוקיה אתא לפרושי למה כל הני פרטי ואאם המצא תמצא סמיך וכבני מערבא ס"ל דאמרי בשני כללות הסמוכי׳ זה לזה הטל פרט ביניהם ודונם בכלל ופרט וה"ק יאמר המלא ושור וגניבה והכל בכלל אבל המלא ממלא לא חשיב להו שני כללות דדברה חורה כלשון בני אדם ומשני דמשור לחודיה ועם שני כללות לא אתי ומסיק ויאמר המלא ושור וחמור ושה וגניבה והכל בכלל אילו כן הייתי אומר מה הפרט מפורש ב״ח והשתא מסיים שפיר כשהוא אומר חיים הרי חיים אמור הא מה אני מקיים כלל ופרט לרבות כל דבר והוי אתי מסקנא דברייתא שפיר דלפי מה שמפרש רבא דהמצא תמצא קא קשיא ליה אין מתרץ בברייתא עצמה כלום וגם מה שמוכיר שור קודם לגניבה הוה אמי נמי שפיר והשיב לו ר״י חדא דאין לומר © דברה תורה כלשון בני אדם אלא במקום שאי אפשר לומר בע"א ואין להאריך כאן בזה ועוד דא"כ היאך היה יכול לומר אילו כן היימי אומר מה הפרט מפורש קרב לגבי מזבח וקדוש בבכורה הא ע"ר כיון דסבר האי תנא דשני כללות הסמוכים זה לזה בריבה ומיעט וריבה דיינינן ליה א"ר משני כללות הוה מרבינן כל דבר דהא ליכא למימר הטל פרט ביניהם כבני מערבא דא"כ תקשה ליה שה למה לי כדפריך בסמוך:

הייתי דן כך וכך, וכי איפשר לומר כך, והלא אלו כתי׳ קרא שור וגניבה והוה ליה שור פרטא וגניבה כללא, ופרט ואחר כך כלל איתרבי ליה כל . מילי. חיים למה לי. וכי תימא לא דריש אלא לקרא דכתי גנבה ושור, או הכי הוה ליה כלל ופרט ואין . בכלל אלא מה שבפרט, שור אין מידי אחרניא לא. אמר רבא. תנא אחיים אניי רבא, וונא אוויים דכתיב בסופא דקרא הוא דסמוך, ודריש ליה בכלל ופרט. ואקשינז. כללא קמא הגנבה דמשמע כל דבר ואפילו דבר שאין בו רוח חיים. כללא בתרא חיים דמשמע בעלי חיים בלבד. וכיון דלא דאמי כללא קמא לכללא בתרא, היכי דינינן להו בכלל ופרט וכלל. ופרקינ׳, תנא דבי ר' ישמע' דדריש כללות ופרטות כי האי גונא. והכי קא קשיא ליה להאי תנא, כיון דכי דרישנא ליה להאי קרא דרישנא ליה להאי קרא הכי מיתרבי ליה כל מילי, אם המצא תמצא בידו הגנבה למה לי. והכי פשיט, לא מיתרבי להו כל מילי דאיכא למיפרך, והכי ... פשיט אלו נאמר גנבה ... פשיט אלו נאמר גנבה שור וחיים הכי דינינן ליה הכי כלל ופרט וכלל ואי אתה דן אלא כעין [הפרט] מה הפרט מפורש דבר הקרב על גבי המזבח. אף כל דבר הקרב על גבי המזבח, מה יש להביא, שה. כשהוא אומ׳ בפסוק שה (רישא) (הרי שה] אמור, הא מה אני מקיים גניבה לרבות כל דבר. גניבה לובחו כל ובה. ריאמר גניבה שור ושה וחיים כול׳. וכולם דרישתין כעניין ואסיקנה, ויאמר גניבה כלל, שור ש[ה וחמ]ור פרט. חיים חזר וכלל. כלל פוט, חיים חוו וכילי, כילי ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מפורש מבעלי חיים [] ...ן אף אני אביא כל בעלי חיים. ואם תאמר מה לפרט שכן דבר הקדוש בבכורה שאר בעלי [חיים] שאינן קדושין בבכורה מנין. כשהוא אומ' חיים דנין לשווא אומי וויים ונין אותו בפרט וכלל, ואיתרבו לי[ה ש]אר בעלי

חיים. ומה אני מקיים גניבה, לרבות כל דבר.